

De triplici habitaculo

ritate refert omne preceptum. Quod vero ita sit
vel timore pene vel alio intentione carnali:
vel non referat ad illam charitatem quam diffu-
dit spiritus sanctus in cordibus nostris: non dum sit
quod admodum fieri oportet: quibus fieri vide-
atur. Charitas quippe ista dei est et primi
fructus in his duobus preceptis tota lex
pendet et propheta. Adde euangelium: adde et
apostolos. Non enim alius deus vox ista est. Finis
precepti est charitas: et deus charitas est.
Quocumque gerit mandatum dei: ex quo unum est non
mechanice: et quicumque non inuenit: sed speciali
consilio mouent: ex quo unum est: bonum est ho-
mini mulierem non tangere: tunc recreantur
cum referunt ad diligendum deum: et primum
propter deum: et in hoc seculo et in futuro. nunc
deum per fidem: tunc per speciem: et ipsum primum nunc
per fidem. non enim scimus mortales corda mor-
taliu: tunc autem illuminabit dominus abscondita
tenebrarum: et manifestabit cogitationes cor-
dis. Et tunc laus erit unicuique a deo. quod
id laudabit et diligetur a primo in proxi-
mo: quod ne lateat ab ipso illuminabit deo.
Dimittitur autem cupiditas charitate cre-
scente: donec veniat hic ad tantam magni-
tudinem qua maior esse non possit. Maior
rem autem charitatem nemo habet: quam ut animam
sua ponat pro amicis suis. Ibi autem quod ex-
plicet contra charitatem erit: ubi cupiditas
quam vel coercendo superet: nulla erit: et
summa sanitas erit: quando pretentio mor-
tis nulla erit.

De fine voluminis vtriusque enchiridion
appellare vel habere debeas. et quod de
fide spe et charitate sit scriptus.

Capitulum. CXXI.

Ed sit aliquan-

do huius voluminis finis: quod
ipse videris vtriusque enchiridion
vel appellare debeas vel habere. Ego tamen
cum spernenda tua in christo iesu studia non
putare: bona de te credens: in adiutorio
nostri redemptoris confidens ac sperans: teque
in eius membris plurimum diligens: librum
ad te sicut valui: vtriusque tam commodum quam
prolixum: de fide spe et charitate conscri-
psi. Amen.

Finis libri enchiridion sancti Augu-
stini ad laurentium.

Beati Augustini Hipponensis epi-
scopi de triplici habitaculo libellus fel-
citer incipit.

Ria sunt

omnipotentis dei
manu facta habita-
cula. primum. inum
et medium: quorum
nominum regnum dei
vel regnum celorum di-

citur. inum vocatur infernum. medium mun-
dus sensibilis: vel orbis terrarum appellatur.
Quorum extrema omnia sibi inuicem sunt contra-
ria: et nulla sibi societate coniuncta. Que enim
societas potest esse lucis ad tenebras: et christi
ad belial? Medium autem nonnullam habet sibi
multitudinem ad extrema. Unde lucis et te-
nebras habet. frigus et calorem. dolorem et sani-
tatem. leticiam et merorem. odium et amorem. bo-
nos et malos. iustos et iniustos. dominos
et seruos. regnum et subiectionem. famem et sa-
tietatem. mortem et vitam: et innumera huiusmodi.
Quorum omnium pars vna imaginem habet
regni dei: pars altera inferni. Commixtio
namque simul bonorum et malorum in hoc mundo
est. In regno autem dei nulli mali sunt: sed
omnes boni. Et in inferno nulli boni sed
omnes mali. Et uterque locus ex medio sup-
pletur. Dominum enim huius mundi alii ele-
uantur ad celum. alii trahuntur ad infernum.
Similes quippe sibi inuicem. i. boni
bonis: et mali malis. Iusti homines iustis
angelis. et transgressores homines transgresso-
ribus angelis. Serui dei deo. serui diaboli
diabolo. Benedicti vocantur ad regnum si-
bi paratum ab origine mundi. Maldicti
expelluntur in ignem eternum: qui paratus est dia-
bolo et angelis eius. Bona autem regni celestis
dicere: vel cogitare: vel intelligere: ut sunt
nullus potest carne vestiri. Multo enim ma-
iora et meliora sunt: quam cogitant et intelli-
gunt: dum scriptum est. Deus oculis non vidit
nec auribus audivit: nec in corde hominis ascendit
quod preparauit deus diligenti se. Regnum namque
dei omni fama maius: et omni laude melius: omni sci-
entia innumerabilius: omni gloria quam putat ex-
cellenti. Mala autem inferni dicere vel co-
gitare ut sunt: nemo potest. Peiora quippe